

Les 17

Aan het eind van deze les moet je kennen:

- Het gebruik van de woordjes יֵשׁ , *jeesj* en אֵין , 'één.
- De voorzetsels בְּ *b_e*, לְ *l_e*, en אֶת- *èt-* met suffixen van de voornaamwoorden.

Het gebruik van de woordjes יֵשׁ , *jeesj* en אֵין , 'één.

Om te stellen dat iets bestaat gebruikt het Hebreeuws het woord יֵשׁ , *jeesj*, normaal gesproken vertaald met 'er is (zijn).'

יֵשׁ אִישׁ	<i>jeesj iesj</i>	Er is een man.
יֵשׁ אִשָּׁה	<i>jeesj iesjsjaah</i>	Er is een vrouw.
יֵשׁ אַנְשִׁים	<i>jeesj anaasjiem</i>	Er zijn mannen.

Er is geen verandering in het woord bij meervoud/enkelvoud en mannelijk/vrouwelijk. Het is altijd hetzelfde.

De ontkenning, iets bestaat niet, is het woordje אֵין , 'één.

אֵין אִישׁ	<i>één iesj</i>	Er is geen man.
אֵין אִשָּׁה	<i>één iesjsjaah</i>	Er is geen vrouw.

Dit soort zinnetjes komen veel voor om bezit tot uitdrukking te brengen:

אֵין לְאִישׁ כֶּסֶף	<i>één laa'iesj kèsèf</i>	De man heeft geen zilver.
יֵשׁ אִישׁ לְאִשָּׁה	<i>jeesj iesj laa'iesjsjaah</i>	De vrouw heeft een man.

In voorgaand lessen hadden we in de voorbeelden en in de oefeningen altijd zinnetjes met een bepaald zelfstandig naamwoord als onderwerp; de man, de vrouw, etc.

Als men een gelijksoortig zinnetje wil maken met een onbepaald onderwerp, zoals 'Een man is in het huis,' dan zien we dat dit zo goed als hetzelfde is als het zinnetje 'Er is een man in huis.'

Zodoende zijn de zinnen die bestaan uitdrukken en zinnen met een bijwoordelijke bepaling soms hetzelfde.

הָאִישׁ בַּבַּיִת	<i>haa'iesj babbajiet</i>	De man is in het huis.
יֵשׁ אִישׁ בַּבַּיִת	<i>jeesj iesj babbajiet</i>	Een man is in het huis. Er is een man in huis.
אֵין אִישׁ בַּבַּיִת	<i>één iesj babbajiet</i>	Geen man is in het huis. Er is geen man in het huis.

De voorzetsels בְּ *b_e*, לְ *l_e*, en אֶת־ *èt-* met suffixen van de voornaamwoorden.

Als een persoonlijk voornaamwoord het voorwerp bij een voorzetsel is, dan wordt het als een suffix (aanhangel) direct aan het voorzetsel vastgeplakt.

לִי	<i>lie</i>	voor mij	לָנוּ	<i>laanoe</i>	voor ons
לְךָ	<i>l_echaa</i>	voor jou (m.s.)	לְכֶם	<i>laachèm</i>	voor jullie (m.p.)
לְךָ	<i>laach</i>	voor jou (m.s.)	לְכֶן	<i>laachèn</i>	voor jullie (f.s.)
לוֹ	<i>loo</i>	voor hem	לְהֶם	<i>laahèm</i>	voor hen (m.p.)
לָהּ	<i>laah</i>	voor haar	לְהֶן	<i>laahèn</i>	voor hen (f.p.)

Er wordt hier, zoals ook elders in de taal onderscheid gemaakt in geslacht in de tweede en derde persoon enkelvoud en meervoud.

Het voorzetsel בְּ *b_e* met suffixen is exact hetzelfde als bovenstaand. Een alternatieve vorm voor בְּהֶם *baahèm* is בָּם *baam*.

De voornaamwoorden als lijdend voorwerp bij het werkwoord kunnen voorkomen als suffix bij de aanduider van een lijdend voorwerp, het woordje אֶת־ *èt-*.

אֹתִי	<i>ootie</i>	mij	אֹתָנוּ	<i>otaanoe</i>	ons
אֹתְךָ	<i>oot_echaa</i>	jou (m.s.)	אֹתְכֶם	<i>ètchèm</i>	jullie (m.p.)
אֹתְךָ	<i>ootaach</i>	jou (m.s.)	אֹתְכֶן	<i>ètchèn</i>	jullie (f.s.)
אֹתוֹ	<i>ootoo</i>	hem	אֹתָם	<i>ootaam</i>	hen (m.p.)
אֹתָהּ	<i>ootaah</i>	haar	אֹתָן	<i>ootaan</i>	hen (f.p.)

De derde persoon meervoud komt ook voor in de vormen אֹתָהֶם *èthèm* en אֹתָהֶן *èthèn*.

Een paar voorbeelden:

הָאִישׁ נָתַן לָנוּ לֶכֶם	<i>haa'iesj nooteen laanoe</i>	De man geeft (is gevende) ons
אֵין לִי כֶסֶף	<i>lèchèm</i>	brood.
יֵשׁ לָהֶם מֶלֶךְ	<i>één lie kèsèf</i>	Ik heb geen zilver.
הַמֶּלֶךְ שָׁלַח אֶת־הָעִיר	<i>jeesj laahèm mèlèch</i>	(Er is niet aan mij zilver)
	<i>hammèlèch sjooleeach</i>	Zij hebben een koning.
	<i>ootaam èl-haa'ier.</i>	(Er is aan hen een koning)
		De koning zendt (is zendende)
		hen naar de stad.

Leer de volgende woordjes uit het hoofd alvorens de volgende oefening te doen.

צֹאן	<i>tsoon</i>	klein vee (schapen en geiten)
בָּקָר	<i>baakaar</i>	groot vee (koeien en stieren)
גָּמֵל	<i>gaamaal</i>	kameel
לֶחֶם	<i>lèchèm</i>	brood
יָרַד	<i>jooreed</i>	afdalend, neergaand
עָשִׂיר	<i>aasjier</i>	rijk
דָּל	<i>dal</i>	arm
יֵשׁ	<i>jeesj</i>	er is, er zijn
אֵין	<i>één</i>	er is niet, er zijn niet

1. Lees- en vertaal oefening.

1. אֵין אִישׁ יֹשֵׁב עַל־הַכֶּסֶּא
2. יֵשׁ סֹפֵר שָׁם
3. אֵין שֹׁפֵט יָשָׁר בְּעִיר
4. הַמְּלֹאכִים יֵרְדִים מִהָהָר כִּי אֵין לָהֶם לֶחֶם לָכֶם שָׁם
5. הָעֹשְׂרִים נִתְּנִים לָכֶם לַדָּלִים הַיֹּשְׁבִים שָׁם
6. הָאֲנָשִׁים יֵצְאִים מִן־הָעִיר וְהִלְכִים אֶל־הָהָר
7. הַנָּשִׁים יֵצְוֹת מִהָעִיר וְיֵרְדוּת אֶל־הַנָּהָר
8. יֵשׁ לָנוּ בַּיִת גָּדוֹל וְגַן קָטָן
9. מִי הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים אֶל־הָעִיר
10. הַיְלָדִים יֹשְׁבִים וְאֹכְלִים בַּכָּרְם
11. הוּא עָשִׂיר מְאֹד
יֵשׁ לוֹ כֶּסֶף וְזָהָב

2. Genesis 1:5

Lees het vers, eerst met translitteratie. Probeer het daarna ook enkele malen met de translitteratie bedekt.

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיְהִי-עֶרֶב

èrèv wajehie laajlaa kaaraa wèlchosjèch joom laaoor wajjiekraa

וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם אֶחָד:

èchaad vookèr

Hebreeuws	Translitteratie	Vertaling	Aantekeningen
וַ of וּ	we of wa	en	
יִקְרָא	jikraa	hij riep, hij gaf een naam aan, hij noemde	ww, qual ipf., 3 m. s.
לְ	le	aan, voor	vz
אוֹר	oor	licht	znw. m/f s.
יוֹם	joom	dag	znw. m. s.
חֹשֶׁךְ	choosjèch	duisternis	znw. m. s.
קָרָא	kaaraa	hij riep, hij gaf een naam aan, hij noemde	ww, qual perf., 3 m. s.
לַיְלָה	laajlaa	nacht	znw. m.s.
וַיְהִי	jehie	hij/het was	ww, qual ipf., 3 m. s.
עֶרֶב	èrèv	avond	znw. m. s.
בֹּקֶר	vookèr	morgen	znw. m. s.
אֶחָד	èchaad	eerste	telwoord, m. s.

Gebruikte afkortingen

f	femininum	vrouwelijk
m	masculinum	mannelijk
ipf	imperfectum	
perf	perfectum	
part	participium	deelwoord
pl	pluralis	meervoud
s	singularis	enkelvoud
vw		voegwoord
vz		voorzetsel
ww		werkwoord
znw		zelfstandig naamwoord